

DELAVEC

Glasilo Strokovne komisije za Slovenijo. (Pokraj. odbor GDSJ.)

Izhaja vsako soboto.

Uredništvo in uprava:

Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6/II.

Stane posamezna št. 50 p, mesečno 2 Din.
celoletno 24 Din. — Za člane izvod po 40 p,

Oglasi: prostor 1×55 mm 1 Din.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani,
ter opremljeni s štamp. dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo. — Reklamacije so
poštne proste.

Enotna fronta.

O vprašanju zedinjenja vsega delavstva v enotno fronto se zadnje čase prav mnogo govori. Vse to govorjenje je pa zavito v neko tajinstveno meglo, kajti tisti, ki tako pridno govore o potrebi zedinjenja, ne zamude nobene prilike, da ne bi razbijali še tega, kar je ostalo.

Seveda je med tistimi, ki si žele enotnih proletarskih organizacij tudi mnogo poštenjakov, ki delajo za zedinjenje iskreno in, ki govore tako, kakor v svoji notranjosti čutijo. Tudi mi smo med tistimi, ki se zavedajo, da je v teh hudih časih predvsem treba močnih organizacij, trdimo pa, da je za edinstvo treba nekaj več, od golega govorjenja.

Predvsem se moramo vprašati, zakaj se je proletariat razcepil. Treba je, da te vzroke najdemo in jih odstranimo, ker sicer nobeno zedinjenje ne bo dolgo držalo.

Po vojni je pridrvelo v naše organizacije vse, kar je bilo z medvojnimi razmerami nezadovoljno. Ta masa ljudstva ni vprašala, kakšen program in pravila imajo naše organizacije, vedela je samo to, da so naše organizacije že pred vojno delovale proti militarizmu in to ji je zadostovalo.

Proti vojni pa ne zadostuje, če samo kričimo nad militarizmom, kajti militarizem je le orodje kapitalizma, proti temu je pa boj težak in dolgotrajen.

Kdor se hoče bojevati proti kapitalizmu, ki je oče militarizma, ta mora imeti predvsem dobre in disciplinirane organizacije ter natančen načrt, po katerem bodo te organizacije delale. Tukaj ne zadostuje samo govorjenje o bratstvu in slogi, temveč je treba zavilhati rokave in delati na zgradbi teh organizacij. Kakšno delo je to, vedo najbolje tisti sodrugji zapupniki, ki se dan in noč trudijo, pa se še komaj vidi napredek.

Masa ljudstva pa, ki je v naše organizacije pridrvela, pa ni bila tega dela vesela, ni bila zmožna za grajenje, temveč je hotela le rušiti. Domišljala si je, da se to delo napravi z enim zamahom, dasiravno je nasprotno resnica, da bo kapitalizem premagan le v dolgotrajni in naporni borbi. V boju proti kapitalizmu posameznik ne pomeni ničesar, treba jih je več, ki so tesno organizirani in, ki imajo kakor rečeno svoj načrt, po katerem se morajo vsi ravnati, če hočejo imeti uspehov.

Vsi tisti, ki tem našim naukom niso verovali, so šli rajši za onimi, ki so pridigovali, da je za osvoboditev proletariata treba le nekaj mesecev ali celo tednov.

Silna kapitalistična reakcija je iztrepnila marsikoga, ki se danes zaveda, da smo imeli mi od vsega začetka prav. Ako žele oni, ki so uvideli, da imamo mi prav, zedinjenja z nami, naj vedo, da jih pozdravljamo. Vstopijo naj v eno izmed naših organizacij, imeli bodo iste pravice kakor naši člani, seveda tudi iste dolžnosti.

Krajše povedano bi rekli: Kdor hoče isto kar hočemo mi, naj z nami koraka.

Delavska telovadba na Jesenicah.

Zavedali smo se, da bo nastop telovadcev »Svobode« z Jesenic in »Sloge« iz Maribora prav lep, da bo pa tako imponozanten, pa niti z daleka nismo pričakovali.

Prostor nam ne dopušča, da bi podrobno opisovali celo prireditev, omenimo naj k telovadbi le to, da gorenjska sokolska župa kaj takega ni v stanju prirediti, kot je priredila »Svoboda«.

Proste vaje so bile izvajane precizno, zlasti Jeseničani so pokazali kaj zmore izborna disciplina.

Telovadba na orodju je bila istotako vzorna od obeh društev. Skupine, ki so jih uprizorili Mariborčani, so pa naravnost nedosegljive. Kot novost smo opazovali žensko telovadbo na orodju.

Prireditev je posetilo tudi večje število zunanjih gostov. Najštevilnejše so bile zastopane Vrhnika, Zagorje in Celje. Tudi strokovne organizacije so bile povoljno zastopane, zlasti podružnice kovi-

kdor hoče kaj drugega kot mi, pa ne bo mogel.

Dogodki, ki so se zadnje čase dogajali, so pokazali, da imamo mi prav, zato ni povoda, da bi svojo smer spremenili mi, temveč jo bodo morali oni, kjer se je pokazalo, da niso na pravi poti.

Naša smer je: Amsterdam in zedinjenje je mogoče z vsemi, ki hočejo tudi tja.

Drugačnega zedinjenja ni in ga ne bo.

narske organizacije so domalega vse odposlale svoje zastopnike.

Pevski zbor »Sava« je zopet dokazal, da ima na Gorenjskem prvenstvo. Tudi kovinarska godba iz Jesenic vidno napreduje.

Med zunanjimi gosti je prireditev izzvala mnogo navdušenja in uverjeni smo, da se bo vsak v svojem kraju zavzemal za to, da se tudi tam ustanovi telovadbo, petje, godbo itd.

Obisk pri telovadbi je bil ogromen, število gledalcev cenijo preko 2 tisoč.

Največje težkoče, ki jih je delavska telovadba imela, so prestane — led je prebit.

Svoje zadoščenje imamo pa tudi mi kljub temu, da so trdili nekateri, da članki o delavski telovadbi ne spadajo v naš list.

Taka kritikarenja smo širokosrčno prezrli, kajti zavedamo se, da je le v zdravem telesu — zdrava duša.

Protidelavski načrti.

Delavski izkoriščevalci vodijo zadnje čase ostro borbo napram delavcem. Našim bralcem je znano, da so hrvaški fabrikanti ob navzočnosti »delavskega prijatelja«, gosp. inž. Šukljeja napovedali delavcem boj. Prvi jim je nasedel Westen, ki pa je poskusil, da je moč in solidarnost slovenskega razredno zavednega delavstva nezomljiva.

Tudi v drugih državah se ta vojska s strani delavskih pijavk brezobzirno vodi. V Avstriji je mnogo industrijcev odpovedalo kolektivne pogodbe. Prizadetih je na tisoče in tisoče delavcev. Pravijo, da jim ne morejo v dosedanji višini plačevati mezd. Odveč so jim tudi draginjske doklade. Sklicujejo se na Anglijo in Ameriko, toda njihove šale so žalostne in smešne, ker so v Angliji in Ameriki popolnoma drugačna razmere. V Nemčiji sami pa plače niso padle.

V Jugoslaviji pa je delavstvo plačano slabše kakor kjerkoli. Najslabše pa živi državno delavstvo. V tobačni tovarni so razmere slabše, kakor so bile v stari Avstriji. Vpokojenici in vpokojenke umirajo počasne smrti. Vštevši z draginjskimi dokladami 750 K se niti najskromnejši samec ali samica ne more preživeti, ker ta vsota zadošča komaj za kruh.

Ne tajimo, da živimo v težki gospodarski krizi, v kateri trgovina ne more uspevati, ker se države med seboj gospodarsko zapirajo. O potrebi industrije pri nas meščansko časopisje veliko piše, za delavstvo pa se bore malo zanima.

Delavstvu moramo odpreti oči, da bo našlo pota, katera vodijo v neobhodno potrebne delavske razredne organizacije.

Ali se pri nas kaj gleda nato, da se pri sklepanju pogodb državnih del varujejo tudi pravice delavstva? Kaj še! Če delavstvo lepo zahteva svoje pravice,

imajo zanj le sladke besede, če pa nastopi odločneje, ga pa krote z bajoneti, puškami in vislicami.

Draginja narašča v naši rodovitni državi dan za dnem. Vse stopa in vzdihuje. Železničarji in vpokojenci tožijo, da ne morejo s sedanimi dohodki več izhajati. Delavstvu v tobačni tovarni pa so uredili izplačevanje zaslužka tako, da so s tem še na slabšem kot do sedaj.

Delavstvo hoče živeti človeku primerno življenje. Upravičeno bo zahtevalo, naj mu njegove organizacije izbojujejo

boljše dohodke, ker mu država otežkuje njegovo življenje.

Delavske organizacije bodo storile svojo dolžnost. Toda razredno zavedno delavstvo je dolžno, da privede v svoje vrste tudi ono delavstvo, katero še ne pozna organizacije. Odpreti mora oči onemu delavstvu, ki dela parado raznim izkoriščanim organizacijam in tako povečava moč buržoaznemu jugoslovanskemu kapitalu.

Tetoviranje delavskih spričeval

so upeljali jugoslovanski kapitalisti s tajnimi znaki. § 81. avstr. obrt. reda (jugoslov. še ni) pravi, da se v knjižico ali v spričevalo ne sme vpisati nič slabega, še manj pa delati kakšne tajne znake v delavčevu spričevalu, ko isti izstopi iz službe.

Te dni odhajajo kvalificirani delavci iz Westnove tovarne. V njihovih spričevalih so razvidni tajni znaki pri onih, ki so bili zaupniki delavstva. Taki znaki se pa juridično ne morejo dokazati, ker izgledajo čisto nedolžni. Najbolj opasna je vodoravna črtica, n. pr. je delal zadovoljno. —

Sodrug Leskošek, strokovni tajnik v Celju, se je bil radi takih tajnih znamenj pritožil pri okrajnem glavarstvu v Celju.

Iz organizacij.

VSEM GORENJSKIM STROKOVNIM PODRUŽNICAM!

Vse podružnice strok. organizacij na Gorenjskem, katere do sedaj še niso prijavile izvoljenih delegatov in namestnikov za Gorenjsko okrožno strok. komisijo, se pozivljajo, da to storijo v najkrajšem času na naslov: »Gor. okrožna strok. komisija« Sava 107. p. Jesenice-Fuzine.

KOVINARSKA STROKA.

Pozivljamo vse zaupnike, kateri še niso vrnili nabiralnih pol za stavkovni sklad, da iste nemudoma oddajo svojemu podružničnemu odboru, kateri naj jih pošlje centrali.

Podružnični blagajniki naj izdelajo mesečne obračune v dinarski veljavi, ker je to bolj prikladno in manj zamudno.

Podružnice Jesenice, Javornik, Dobrava, Guštanj, Muta, Store in Celje. Pošljite nam seznam članov, ki so pristopili k bolniškemu podpornemu skladu, ter navedite pri vsakem članu centralno številko. »Pristopne izjave k bolniškemu skladu« ostanejo izpolnjene pri podružnici.

Iz Bergarbeiterzeitung: J. Arh:

Da, da, takoj!

Samo en kraj je na svetu, kjer se te besede tako pogostoma rabijo in ki nikjer drugod ne povzročijo toliko nesreč, kakor na tem kraju. In ta kraj je premogovnik.

V rovu dela skupina rudarjev. Vsi so potni od napornega dela. Delo je v polnem teku. Voziček za vozičkom drda iz podzemskih rovov. Globoko pod zemljo zbirajo ti trpni črni diamant, v vedni nevarnosti za svoje življenje.

Rudar s svetilko v roki opazuje strop, ki se mu ne zdi dovolj varen. »Postaviti bo treba les,« pravi svojemu tovarišu. Da, da takoj! samo ta voziček moramo še preje napolniti! In zopet se delo enakomerno nadaljuje. Naenkrat zagrmí, plast se odtrga od stropa. Težko ponosnega tovariša, morda mrtveca, polože na nosilke.

Na progi so polomljeni lesovi. Eno uro pred koncem dela neznan vozač, da ne more več z vozičkom naprej, ker ga ovira les. Je pa tudi nevarno, da ga podsije. »Da, da takoj, pravi kopač. Na svojem mestu mora preje podpreti in zato ne gre takoj. Med tem časom zopet odpele vozač poln voziček proti nevarnemu kraju in zadene v les. Les pade, odtrga se plast in podsije vozača. Kopač vznemirjen, ker vozača ni tako dolgo nazaj, gre in ga najde kasutega. . .

V povprečnem rovu se prevaža les. Zavirač odstrani varnostni drog, da lažje obvlada zavoro. Sedaj se prevaža zopet premog; zavirač

Pritožbe pa ni mogel vložiti, ker se iz pravnega stališča mora predysem dokazati, da je vodoravna črtica, ali znamenje v obliki kljuke tajno in škodljivo.

V tem slučaju bi kapitalist, ali njegov zastopnik izjavil, da je črtica brezpomembna ali pa da je prišla pomotoma v spričevalo.

Oni sodrugi, ki so bili svojčas v Nemčiji, pa prav dobro vedo, kaj pomeni »Schwarze Liste«.

Sodrugi! Delavci! Ne sprejemajte pri odhodu iz služb spričeval slabe vsebine. Še manj pa s tajnimi znaki.

Tajni znaki so najnovejše moderno kapitalistično orožje, s čimer hočejo zloiniti samoobranbo delavstva.

Centrali naj se pošljejo samo sezname, ki smo jih poslali. — Centralni blagajnik.

Velenje. Strokovni shod se vrši dne 2. julija 1922, to je v nedeljo ob 10. dop. pri Zinglerju v Perjem. Opozorjamo tukajšnje delavstvo, da se shoda v polnem številu udeleži, ker bo zelo važnega pomena, za prihodnje delo, ker naš še čakajo hudi boji za naše bodoče življenje. Vabi odbor.

USNJARSKA STROKA.

Osrednje društvo usnarjev in sorodnih strok na slovenskem ozemlju v Mariboru naznanja, da se bo vršila v nedeljo, dne 2. julija t. l. ob 9. dopoldne v mariborskem Ljudskem domu četrti redna odborova seja, katere naj se udeležijo tudi pregledniki. — Odbor.

MEZDNO POGAJANJE V PTUJU.

V soboto, dne 24. t. m. se je vršilo v tovarni »Petovijte«, na Bregu pri Ptujju mezdno pogajanje za čevljarški oddelek. Že od 17. septembra 1921 ni dobilo to delavstvo na svoje mezde nikakega poviška, vzlic temu, da je delavstvo tega podjetja v celi Sloveniji najslabše plačano. Torej od tistega časa, odkar se nahaja v tej to-

nima toliko časa, da bi postavil varnostni drog na svoje mesto. »Drog na svoje mesto« zavpije voznik paznik, ki je zaposlen pri premikanju praznih in polnih vozičkov. »Da, da takoj« se odreže zavirač. Pri zadnjem voznem košu hoče paznik sam podstaviti varnostni drog, a med potjo do tja, vidi, kako pada poln voziček v globočino in z njim zavirač. Zavora, ki je bila že preje v slabem stanju, je popolnoma odpovedala. Zavirač, navajen pomagati si z varnostnim drogom, da vstavi vozni koš, izgubi ravnotežje in zgodila se je nesreča. . .

»Tovariš, preišči stropni strel« reče kopač svojemu sodrugu. »Da, da takoj« mu reče ta in hoče v ozadju pregledati učinek razstrelbe — za njim pa se odtrga kamen od stropa in mu zlomi nogo. . .

»Tukaj ni varno, preveč je strupenih plinov« reče zopet drugi kopač svojemu tovarišu. Oba razstrelujeta predor na kvišku. »Da, da takoj« reče drugi. »Res je, takoj hočem prostor razčistiti. Nekaj trenutkov pozneje se začne prvi nenavadno smejeti (vsled zastrupljenja od plina), začne se opotekati in se zgrudi. Drugi to vidič, hoče zbežati, a je že preslab. S trudom se priplazi nekoliko nižje in pade nezavesten, kjer ga najdejo tovariši. Prvi pa je vsled zastrupitve umrl. Razstrelbe so povzročile ogljeno dušljivi plin, ki je strupen, in povzroči smrt, če se ga le nekoliko preveč udihava. Oba kopača sta šla prehitro naprej in ko sta opazila nevarnost, nista šla takoj nazaj. . .

Na prekopi (Überhaue) se nahajajo, navzlic dobremu prezračanju, tu in tam eksplozivni pli-

varni ravnatelj Saxl, ki se je pritepel iz Amerike, ker mu je dalo ameriško delavstvo najbrže zaslužno brco, kar si domnevamo radi tega, ker se je pri prihodu v Ptuj izrazil, da privede ptujsko delavstvo z revolverjem do discipline, kakor je to storil v Ameriki. Ta brezvestni in zagriženi sovražnik delavstva si je domislil, da požene čevljarje v suženjstvo s tem, da uvede v tovarni akord, katerega mora delavstvo brezpogojno sprejeti. Ker je delavstvo trikrat soglasno akord odklonilo, je nalepil v tovarni lepak, ki se glasi: »Kdor z 10. junijem akorda ne sprejme, je z 24. že odslovljen«. S tem se je hotel iznebiti slovenskega delavstva, ter ga nadomestiti s češkimi, a to ne iz ljubezni do svojega naroda, temveč zato, da bi ga lažje izrabljaj, misleč, da isto podjetje ne more vsak čas zapustiti. Z ozirom na ta lepak se je delavstvo nujno obrnilo na pokrajinsko upravo v Ljubljani, da razpiše pogajanja, ter se pri istem, če že ne prepereči pa vsaj uvede akord, pri katerem naj bi delavstvo prišlo do svojega poštenega zaslužka. Pri tem pogajanju pa je delavstvo doseglo edino to, da je podjetje podpisalo posamezne, od ravnatelja diktirane postavke, katere nam bodo služile za podlago poznejšim pogajanjem. Ravnatelja Saxlja pa si bo delavstvo dobro zapomnilo in ne bo mirovalo preje, dokler bo postopal tako tiransko.

Ravnatelj Saxl je pa tudi prepovedal delavstvu čitati socialistični časopis »Volksstimme«, (ker mu je ista že parkrat naštel njegove grehe. Radi tega je odpustil tudi dva delavca, za kar pa se bo moral najbrže zagovarjati pred sodnijo. Njegov vohun pa je tovarniški šofer Horvat, katerega naj se delavstvo posebno varuje. Češke sodruge in sodružice v tovarni »Petovija«, pa najiskreneje pozdravljamo, ker so zavedni in ne gredo na limanice svojemu rojaku.

LESNA STROKA.

Dne 24. t. m. se je vršil v Loki pri Žusmu, shod lesnega delavstva. Obisk je bil dober. Poročevalec sodrug Bradoško je poročal o splošnem položaju delavstva, ter pozival navzoče, da se oklenejo z vso silo svojih stanovskih organizacij, ker le s tem bo njihov sedanji gmotni položaj zboljšán. Prebudite se iz spanja, sužnost in pokažite moč, da ste vi ono kar drži svet pri življenju.

Osrednje društvo lesnih delavcev, opozarja vse svoje podružnice, da obračunavajo redno do vsakega desetega, ker drugače bomo one podružnice, katere bi se tega roka ne držale primorani imenoma navesti v listu.

MEZDNO GIBANJE PEKOVSKIH POMOČNIKOV V MARIBORU, CELJU IN LJUBLJANI.

V Mariboru so pekovski pomočniki dosegli na skupno plačo 12% poviška. Vsa ostala določila zadnje pogodbe ostalejo še nadalje v veljavi.

V Celju so se pogajanja po zaslugi g. inspektorja dela in tajnika zadruga orožnika z. Stringga razbila. Pa tudi delavstvo samo je mnogo zakrivilo. Upati pa je, da bo delavstvo končno uvidelo, da na ta način ne bo doseglo ničesar in da se bo bolj oprijelo reda in discipline v svoji organizaciji.

V Ljubljani so se izvršila pogajanja, ki znamenjujejo naslednji uspeh: Draginski doklade so se za obe kategoriji zenačili, kar znaša te-

ni. Vzrok je najbrž v tem, da ti gorljivi plini včasih v nenavadni množini izpuhtevajo iz premogovne žile. »Takoj moramo stran od tukaj. Svetilka gori nemirno, plamen se dviguje v varnostni mreži in neznosno vroče je« reče tovariš, tovarišu. »Da, da takoj, samo nakopani premog morava še preje odstraniti, da se še dugi voziček, tam spodaj napolni« pravi drugi. I zopet delata naprej. Naenkrat ugasne prvemu svetilka, drugi zagradi za svojo svetilko, a se speče v prste, pusti jo pasti in oba sta na enkrat v plamenu. Učni kopač, ki pride med tent časom z lesom navzgor, si vsled eksplozije zlomi reko in dobi tudi težke poškodbe na glavi. Oba kopača, težko opečena se priplazita stokaje v temi iz prekopa in vsi trije morajo v bolnišnico. Po preteku 8 dni umrje eden vsled opeklin. . .

Ven iz premogovnika z tem nesrečnim: Da, da takoj! Takoj in brez odloga morajo biti vse nevarnosti odstranjene. Prvo je življenje, potem je zaslužek, tekmovanje, priganjanje itd. Ali nimate v življenju tudi drugih dolžnosti? Ali niste dolžni svojim ženam, otrokom, svojim staršem, bratom in sestram in sploh človeštvu, da si ohranite svoje življenje?

Le samomorilci in slaboumi se ne izogibajo nevarnosti!

Ne bodite samo složni v boju napram vašim izkoriščevalcem, ampak bodite složni tudi v vseh nevarnostih, ki vas obdajajo tam dol globoko pod zemljo.

denar 643.10 K, temeljne plače pa so tedensko v prvi kategoriji 200 K. Skupno z draginjskimi dokladami dobi delavec v prvi kategoriji 893.10 kron in v drugi kategoriji 843.10 K.

V Ptuj so pekovski pomočniki vložili spomenico, v kateri zahtevajo 35% povišanja na dosedanje plače.

MEZDNO GIBANJE PIVOVARNIŠKIH DELAVCEV KONČANO.

Dne 27. t. m. se je vršilo tretje mezdno pogajanje pivovarniških delavcev in sicer pri delavskem odseku pokrajinske uprave. Po hudem boju se je posrečilo delavskim zastopnikom doseči 35% poviška na dosedanje plače oziroma skupne mezde. Ostalih 20 točk ni moglo zastopstvo delavstva v polni meri izvojevati, toda sporazum je zadovoljiv, ker so se unesla v pogodbo zakonska določila (po novem zakonu o zaščiti delavstva) tako, da je vprašanje osemurnika in čezurnega dela, kakor tudi nedeljskega dela s to pogodbo zagotovljeno zoper vsako kršitev teh delavskih pravic.

Pogodba se je podpisala samo za pivovarno »Union« v Ljubljani in Tomaž Götz v Mariboru, dočim pivovarna Laško ni poslala svojega zastopnika in se je kakor po navadi izmuznila pravičnim zahtevam delavstva.

Upati je, da bo delavstvo pivovarne Laško vendarle enkrat uvidelo položaj, in znalo izsiliti potom solidarnosti v organizaciji, od svojega delodajalca one ugodnosti, ki jih uživa delavstvo ostalih pivovarniških podjetij Slovenije.

Jako hudo je ravnanje pivovaren, ki je delavstvo prisiljeno uporabiti kot orožje napram »Zvezli industrijevcem«.

Zveza industrijevcov je tudi tukaj dokumentirala svoje stališče napram delavskim zahtevam, povedala pa je tudi svoje naziranje o osemurnem delavnem času.

Vse to dejanje kapitalističnega trasta, je samo pouk organiziranemu delavstvu, šola za bodoči nastop v zadevi eksistenčnega vprašanja.

Kar velja za eksistenčno vprašanje, to velja tudi za vsa socialna pridobitvena in politična vprašanja.

Dosegel se je tudi sporazum v tem, da bo ravnateljstvo pivovarne Götz dogovorno z delavskimi zastopniki zenačilo nekatera določila stare pogodbe z določili do sedaj obstoječe pogodbe pivovarne »Union« v Ljubljani.

BLAGAJNIKI IN ZAUPNIKI POZOR!

V soboto 1. julija poteče 26. teden. Člani, kateri imajo plačane prispevke samo do 18. tedna tekočega leta, morajo ta teden vplačati, sicer izgube članske pravice.

Podpore vseh vrst se smejo izplačati le članom, ki imajo vplačan 17. letošnji teden. Ako nima član vplačano do tekočega, to je 26. tedna, naj se mu manjkajoči prispevki odračunajo od podpore.

Razno.

Prva seja Osrednjega urada za zavarovanje delavcev. Na podlagi zakona o zavarovanju delavcev se je ustanovil v Zagrebu Osrednji urad za zavarovanje delavcev, ki obstoji iz ravnateljstva, v katerem je 12 delojemalcev in 12 delodajalcev ter ravno toliko namestnikov in iz nadzorstva, ki šteje 5 delojemalcev, 5 delodajalcev in ravno toliko namestnikov. Dne 17. junija t. l. se je vršila v Zagrebu prva seja ravnateljstva in nadzorstva. Sejo je otvoril pokrajinski namestnik za Hrvatsko in Slavonijo Dr. Demetrovič, nakar se je ravnateljstvo konstituiralo. Za predsednika ravnateljstva je bil soglasno izvoljen sodrug Viliam Bukšeg, za I. podpredsednika g. Rudolf Pilepić, predsednik karlovske lesne industrije v Zagrebu, za II. podpredsednika pa sodrug Vladimir Pfeifer, tajnik Delavske zbornice v Zagrebu. Strokovno komisijo za Slovenijo zastopa sodrug Ignacij Kaiser. Nadzorstvo se je konstituiralo sledeče: predsednik Stjepan Strzalkovsky, klepar v Zagrebu, I. podpredsednik Mirko Kaiba, stavbinski delavec v Zagrebu, II. podpredsednik g. Dr. Aleksander Fatur, centralni nadzornik žužne železnice v Ljubljani. Zakon o zavarovanju delavcev predpisuje, da stopi zakon z 1. julijem t. l. v veljavo, kar pa je povsem nemogoče, ker ravnateljstvo nima niti izvršilne naredbe, vsled česar je tudi delo jako oteženo.

Splošna prometna stavka je izbruhnila v Avstriji, ker so se dne 24. t. m. razbila pagajanja med zastopniki dunajske vlade, ter med zastopniki železniških, poštinih in brzojavnih uslužbencev, ki so stavili radi narasle dražnje nove zahteve. Ko je ob določeni uri potekel zadnji rok, se je pričela stavka na pošti. Telefonski in brzojavni promet se je takoj ukinil. Nato se je začela železniška stavka. Boj med stavkajočimi in vlado bo, kakor sodimo, jako hud.

Strokovni kongres v Leipzigu na Nemškem. Dne 18. junija t. l. so otvorili v Lipskem (Leip-

zig) II. strokovni kongres nemških strokovnih organizacij. Zanimiv je napredek te velike delavske armade. Pred vojno so imele strok. organizacije v Nemčiji 2 in pol milijonov članov. L. 1916 je padlo število članstva na 966.000. L. 1919 pa se je zopet dvignilo na 5 in pol milijonov, lansko leto pa na 7.720.000 članov, to je sedemkrat več kot je velik cel slovenski narod.

Stavka zidarjev v Brodu. Ker podjetniki niso ugodili delavskim zahtevam, da se jim zviša meza na 8 Din na uro in da se jim prizna 10 urni delavnik je stopilo delavstvo v stavko.

V cementni tovarni v Splitu je izbruhnila stavka, ker podjetje ni privolilo delavstvu povišanja mezd.

Za obvladanje na olju bogatih pokrajin. Olje je središče, okoli katerega se suče tudi diplomacija. Radi olja sta vzdrževali Anglija in Francija republiko Georgio. Olje odloča o usodi Mehike. Olje je povzročilo, da so plačale Zedinjene države ameriške 25 milijonov dolarjev Kolumbiji, kot odškodnino za oropano Panamo. Francija si je pridobila podporo Anglije v boju proti sirijskemu narodnemu kralju Feizal-u in s tem, ker je dovolila Angležem prevoz olja preko Sirije. Mezopotamijo so si obdržali Angleži le radi tega, ker je jako bogata na olju. Kakor je stremelo vse za premogom in železom, tako stremi sedaj vse za oljem.

Izobrazba in razvedrilo.

TONE SELIŠKAR:

SEDMOROJENČKI.

Razparale so se bajte in gledal sem
lepe in grozovite ure:

Ko je bil prvi sin spočet,
je šla mati v prelepi svet,
pod cvetoče drevo sinu uspavanke pet.

Ko je prvi sin brata dobil,
se je oče od veselja napil
in je svojo ženo po licu hvaležno pobožal.

Ko je zajokal tretji sin,
se je priplazil iz neznanih globin
majhen črvček v njeno srce.

Ko se je rodil četrti krič,
je bil oče kakor gobav bolnik
s krvavimi žulji pokrit.

Ko je bil sedmi sin spočet
(o, zakaj je bil!),
je bil od očeta - pijanca preklet.

Gledam in štejem, pa ne moram
sedmorojenčkov prešteti:

Nad bednimi in sklonjenimi visi glad,
pred črnogledimi se vije strupen gad,
pred porci gre prazna cesta
v prazno življenje.

Žalosten sem pogledal Krista na Klečci —
O, Kriste, kdaj pride tisti veliki čas,
ko bo šla mati ob vsakem rojstvu v prelepi svet,
pod cvetoče drevo sinu uspavanke pet —?

Pesem, ki smo jo tu objavili je bila priobčena v prvi številki »Rdečega pilota«.

Ta pesem kaže v vsej nagoti nevzdržen družaben sistem, ki mu pravimo kapitalizem.

Pesnik opisuje z redko jasnostjo križev pot delavske rodovine, kateri se vkljub vsemu požrtvovanju ne posreči vzgojiti svojih otrok v srečne člane človeške družbe.

Kdoh bo pesem natančno prečital, jo bo razumel in bo znova potrjen v svoji veri, da je za srečno življenje ljudstva brezpogojno potrebno — zrušiti kapitalizem.

KITAJSKI ZID.

Vsa severna meja velikanske kitajske države je zagrajena proti tatarski in mongolski deželi z velikanskim zidovjem. Človeštvo je gradilo malo tako velikanskih stavb, le piramide v Egiptu se dajo s tem zidom primerjati. V nekaterih delih je ta zid že popolnoma razrušen, v drugem pa dobro ohranjen. Zid je dolg 2000 kilometrov, to je približno desetkrat tako dolg, kakor železniška proga iz Celovca v Trst. Deloma se zid razteza po ravnini, potem se pa vzpenja tudi kvizku v planine, deloma je le eden, deloma pa dvojen zid. V rednih prestankih je zid utrjen s stolpi. Velikanska vrata vodijo semtertja skoz zid in služijo še danes kot mesta, kjer se plačuje užitnina. Kjer je zid še ohranjen v popolni moči, je pri tleh 7 metrov, v višini 4 metre močan. Višina ni povsod enaka: v ravnini, posebno v jarkih, je zid visok 10 metrov. Temelj je napravljen iz obdelanega granita, zgoraj je zid napravljen iz opeke. Ta

opeka je 50 centimetrov dolga in 12 centimetrov široka, toraj dosti večja kakor naša.

Velikansko zgradbo je sezidal cesar Še-ko-ti, ki je vladal v l. 246—200 pred Kristusom. Ogromen zid naj bi bil obramba zoper Mongole, obenem pa lep spomenik cesarjeve oblasti. Celo tretjino prebivalcev vsega cesarstva je cesar prignal na delo. Granitni kvadri so se morali natančno obrezavati, da se med dvema niti žebelj ne da vtakniti vmes. Gore in vode niso smele zgradbe zadrževati in vrh zidu je bila napravljena pot, po kateri je moglo vstric jahati osem jezdecev. Dva tisoč let se je zgradba vzdržala, v l. 1465—1487. je bila zopet popravljena.

Cesar Še-koang-ti je bil na zgradbo tako ponosen, da je dal uničiti vse zgodovinske spise, razven tistih, ki so opisavali njegovo zgradbo; hotel je, da naj ljudstvo pozabi vse druge vladarje in se naj spominja edino le njega.

Dandanašnji nima zid nobenega pomena več. Med narodi pa je nastala prislovica o kitajskem zidu, ki brez potrebe loči soseda od soseda.

Zid, ki ga gradi okoli naše države naša vlada seveda ni kitajski, pač pa — jugoslovanski.

OBJAVE IN ZAHVALE.

Podpisani se iskreno zahvaljuje vsem sodrugom lesnim delavcem v Celju za nabran znesek 250 K ob času pettedenske bolezni. Enako se zahvaljuje tudi centrali v Ljubljani za podarjenih 200 K. — Jožef Vidovič, Celje.

Majska zbirka za gladoujočo v Rusiji znaša po odbitku stroškov Din 3061.50. Nabirali so s steklenicam sodrugi: Franc Žigovič, Anton Matelj, Ivan Kralj, Miloš Trobonjača, Zvagen-Hauptman, Josip Modry, Franc Skuk, Matevž Vehar in gđc. Mravljak. — Odbor.

Za gladoujočo Rusijo je darovalo delavstvo tavarne kopit v Loki pri Žusnu 14 Din. — Posnemajte!

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Od odbora lesnega delavstva smo sprejeli notico, ki polemizira z uvodnim člankom, ki je bil priobčen v 183 št. »Napreja«.

Ker ne moramo v strokovne organizacije zanašati političnih polemik, bomo dotično notico predložili plenarni seji Strokovne komisije. — Uredništvo.

UTRINKI.

Najvišji sodniki, ki mečejo delavske zakone v koš, sodijo tako, kakor delavci volijo. To je čisto naravno. Kadar bodo delavci volili drugače, bodo tudi sodniki sodili drugače.

Kapitalistična družba sloni na ignoranci izkoriščanih slojev.

Ljudje brez ponosa so kakor trstika, ki stoji plava na vodi, pa nima korenin v zemlji.

Kdor si domišlja, da zadosti ve, ne zapazi kdaj po napačnem potu gre.

Široko naokrog v temni krt pota rije, to dela tudi koritar, da se navzgor prerije.

Čimbolj je neumen, temveč govori vmes mu ne sil, kolo se vrti!
Iz organizacij.

Svoboda govora, kakor jo tolmačijo kapitalistični vladarji, je samo za tiste, ki nič ne govore.

Srečni sužnji so največji sovražniki svobode.

Branimo osemurni delavnik!

Eden bog je, katerega priznavajo in časte vse cerkve brez razlike to je bog Mamon.

Tedenski pregled.

Ljubljana, 27. junija 1922.

Zunanja politika Anglije ubira glede Palestine povsem druga pota kakor v Indiji. Dočim dela v Indiji z nelzprosnno silo, v Palestini popušča. Pripravljena je celo dovoliti Arabcem avtonomijo. Obe angleški zbornici sta sklenili, da odlaga Anglija mandat nad Palestino, kaj je temu vzrok, še ni prav jasno. Stoji pa, da igrajo tu vlogo razlogi, ki Angliji prav gotovo ne bodo v škodo.

Tiho a dosledno se razvija boj med Rusijo in Japonsko na Daljnem vzhodu. Dočim se v ne-

srečnem Kitaju sujejo generalske armade, za-
sužnjuje japonski kapital obširna kitajska ozem-
lja, Zadel pa je ob ruske interese in spopadi so
neizogibni. Zlasti v okolico Vladivostoka pošilja-
jo Japonci mnogobrojne vojaške oddelke, ker je
to mesto važno vojaško oporišče. Ni torej iz-
ključeno, da se rusko - japonska vojna s še več-
šimi grozotami ponovi.

Amerika evropske homatije še vedno le
opazuje, presoja in šteje. Tudi na haški gospo-
darski konferenci, ki je nekako nadaljevanje ge-
novske konference, bo zastopana le po svojem
opazovalcu.

V Tirano je dospel pred kratkim ameriški
zastopnik, iz česar sklepajo, da so Zedinjene dr-
žave priznale Albanijo.

V ospredju evropske politike stoji haška
konferenca, ki je te dni zaključila svoje priprave
za redno zasedanje. Vstajajo proroki, ki ji na-
povedujejo prav tak konec kakor genovski kon-
ferenci, optimisti pa so prevzeti upanja, da pri-
nese konferenca red v evropsko politično zmeš-
njavo. Pričakujejo le še Rusov, potem se delo
začne. Največ dela so imele doslej podkomisije
za kredite, dolgove in zasebno lastnino. Vseka-
kor je želeli, da bi storila ta konferenca vsaj
prvi korak h konsolidiranju evropskega gospo-
darstva. Konferenca je bilo vendar že dovolj in
le čas, da se premakne delo naprej na trdnejšo
podlago.

Anglija se skuša orientirati v pomirljivi po-
litiki tudi proti Franciji in Italiji. Vendar svojih
interesov ne zatajuje. Denar, kar ga je posodila
tujim državam, tu prihaja v prvi vrsti v poštev
Francija, hoče imeti nazaj. Kakor je dejal angle-
ški ministrski predsednik Lloyd George v posl-
anski zbornici, angleški davkoplačevalec nika-
kor ne more odstopiti od svot, ki jih dolguje
Angliji inozemstvu.

Antanta si na vse kripnje prizadeva, da bi
svoje vrste čim bolj strnila, ker se boji na haški
konferenci zopetnega presenečenja s strani Ru-
sije. Še pred rednim zasedanjem konference se
sestanejo ministrski predsedniki Anglije, Fran-
cije in Italije, da se dogovore o enotnem nasto-
panju. Na drugi strani opazamo ojačevanje vezi
med Rusijo in Nemčijo. Mala antanta koleba med
obema poloma, ne veda, kaj naj stori. Njen na-
predni del — Čehoslovaška se nagiblje proti vz-
hodu, proti Rusiji, njen nazadnjaški del — Jugo-
slavija z Romunijo pa beži proti zapadu, proti
Franciji in Italiji. Resnično povedano, si človek
te naše politike ne more razlagati, saj vendar
dobivamo od teh dveh držav same klobute in
Italija nas ogroža na lastnih tleh, to je v Dalma-
ciji, kjer še sedaj ni izpraznila takozvane tretje
cone.

Politični umori v Evropi so na dnevnem
redu. Komaj se je poleglo razburjenje radi umora
generala Wilsona, bivšega vrhovnega poveljnika
angleške vojske, ki sta ga usmrtila dva Irca, že
javljalo o novem zločinu, in sicer iz Nemčije,
kjer je bil ustreljen nemški zunanji minister
Rathenau. Dogodek bo imel razne posledice na
politične razmere v Nemčiji. Komunisti stopajo v
ospredje in ni izključena državljanska vojna.
Delavstvo se pripravlja, da stre monarhistični
kači glavo, ki jo že zopet dviga. Vpostava mo-
narhijske bi pomenjala za Nemčijo propad in an-
tantne držve tega že komaj čakalo.

V Avstriji preživljajo prometno krizo. Ne-
vzdržno gmotno stanje železniških, poštinih in
brzojavnih nameščencev, povzročeni po bolj in
bolj naraščajoči dragini, je privedlo imenovane
nameščence do splošne stavke. Ves promet po-
čiva, a draginja narašča. Odigravajo se obupni
prizori. Stavka zna imeti tudi za sosednje drža-
ve usodne posledice. Tu vidimo, kam je privedel
državo slepi imperikalizem in nenasični kapitali-
zem, tudi kakor tudi lastni.

Nemir je, kakor povsod, opažati tudi v
parlamentih. Lasaajo se v praškem parlamentu in
psujejo se v budimpeštanski skupščini. Povsod
se resno delo umika šarlatantstvu. Ljudstvo pa
mora te komedije hočeš - nočeš plačevati.

Bolgarski ministrski predsednik Stambolijski
je v sobranju svečano izjavil, da Bolgarija ne
more plačati reparacij, ako li zavezniki ne po-
magajo. Mislija je, da li bo z mirovno pogodbo
pomagano, pa pomenja to zanjo smrtno obsodbo.
Torej tudi tu ne pride antanta na svoj račun.

V Rimu je umrl znan romunski državnik,
priatelj Jugoslavije, Take Jonescu. Njegovo trup-
lo se prepelje v domovino, kjer bo slovesno po-
kopano.

Zvezi narodov se predložijo predlogi razme-
jitvene komisije med Madžarsko ter Jugoslavijo
in Romunijo. Razmejitve bo nato kmalu dovrše-
na, kar je v interesu vseh treh držav.

V Rusiji se je zadnje dni vršil proces proti
socialnim revolucionarjem, kar je dalo povod za
burne demonstracije. Zagovorniki obtoženih so
baje odložili svoja mesta. Avtentičnih vesti o
vsej tej stvari nimamo, ker prihajajo vsa poro-
čila preko Heisingforsa in Loudona, kjer jih »an-

tantno« pobarvajo. — Iz te nesrečne dožele pri-
hajajo vedno obupnejša poročila o neznosni be-
di. Kdaj se bo svet zganil in se zavedel svojih
človečanskih dolžnosti?

V narodni skupščini se je vršila koncem
prošlega tedna birna seja narodne skupščine.
Finančni minister dr. Kumanudi je podal obšir-
no poročilo o državnem proračunu. Govoril je
lepo in tolažil navzoče poslance, da bodo naše
finace kmalu v redu. Če bo le res! Razna mi-
nistrstva so znižala proračun za svoje resorte s
tem, da so prenesle svoje izdatke na druga mi-
nistrstva. Sploh se dela tako, da se meče denar
iz enega žepa v drugi.

Danes je dozorelo popolnoma vprašanje
zasedbe notranjega ministrstva. Demokrati upa-
jo, da bo vodil imenovano ministrstvo še nadalje
dosedanj notranji minister Voja Marinkovič. Z
druge strani upajo radikalci, da pribore to me-
sto zase. Bije se prijeten, a srdit boj med obe-
ma strankama.

Posobni odbor proučuje tiskovni zakon, ki
pride baje na dnevni red narodne skupščine, ta-
koj ko izglasujeta zakonska načrta o proračunu
in posojilu. Skrajni čas je že, da pridemo do za-
konov, doslej smo itak živeli le od naredb in
načrtov. Predvsem pa potrebujemo pravičnega
tiskovnega zakona, da ne bo vlada tiranovala
nad tiskom po svoji volji.

Kralj je pomilostil atentatorja Stelića, ki
pa je pomilostenje baje odklonil.

Zadnje dni je hotela vlada bolnice in do-
brodelne zavode oropati še tiste borne podpore,
ki so jo uživali doslej. Ljudje plačujejo davke,
da se jim dela tema pred očmi, vlada pa razsi-
pa za drage jahie, avtomobile itd., subvencija
ministrom in špekulantom, za podporo bolnemu
in onemoglemu ljudstvu pa nima drugega kot
obljube. Zares, da mora človek zmigovati z gla-
vo nad tako »moderno državo« in nad njenimi
modrimi voditelji.

Afera med sedanlim ravnateljem »Jadran-
ske banke« in demokratskimi mladi vzbuja ved-
no več prahu in smradu. Na dan prihajajo zelo
nečedne stvari. Enega inspektora v ministrstvu
so morali že odstaviti, tako je bila stvar kri-
čiča.

Pokrajinskemu namestniku Hribarju ali ka-
kor ga nazivlja široka javnost, cesarju Janezu,
so ure štete. Še malo in se ne bomo videli!
Želimo mu zasluženi pokoj!

V imenu Strok. komisije (P. odb. GDSJ).
Izdajatelj: France Svetek.
Odgovorni urednik:
Ivo Meznerič.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavazo
sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 13.
in jih obrestuje po čistih

4%

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo
polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru.
Društvo daje svojim zadržnikom proti vkljubi, na osebni
kredit proti poročstvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice
se eskomptujejo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

LEPOTA

kože, obraza, vratu, rok, tako kakor tudi lepa rast
las, se morejo samo skozi razumno nego lepote do-
seči. Tisočera pripoznanja so dospela od vseh del-
žel sveta za lekarnarja Fellerja:

„ELSA“ LILIJNO MLEČNO MILO najbolje
blago, najfinejše „milo lepote“; 4 kosi z zamotom
in poštino 120 K.

„ELSA“ OBRAZNA
POMADA odstrani vsako
nečistost kože, solnčne pege,
zajedance, nabore, i. t. d., na-
redi kožo mehko rožnato-belo
in čisto; 2 porcelanasta lon-
čka z zamotom in poštino
80 K.

„ELSA“ TANOCHINA POMADA ZA
FAST LAS krepi kožo glave, preprečuje izpada-
nje, lomljenje in cepanje las, zaprečuje prhut, pre-
rano osivelost i. t. d. 2 porcelanasta lončka z zamo-
tom in poštino 80 K.

PRODAJALCI ako naročijo najmanj 12 ko-
sov od jednega predmeta dobijo popust
v naravi.

RAZNO: Lilijno mleko 24 K; Brkomaz 10 K; naj-
finejši Hega-puder Dr. Klugera v velikih original-
nih škatljah 40 K; najfinejši Hega zobni prašek
v patent škatljah 40 K; puder za gospe v vrečicah
8 K; zobni prašek v škatljah 12 K; v vrečicah 8 K;
Sachet dišava za perilo 12 K; Schampoon za lase
8 K; rumenilo 12 listkov 48 K; najfinejši parfüm
po 48 in 60 K; Močna voda za lase 80 K. Za te
razne predmete se zamot in poština posebej računa.

EVGEN V. FELLER, lekarnar, STUBICA
donja Elsatrg št. 358. Hrvaško.

!!! Delaj, zbiraj, množi in vlagaj !!!

Najboljše in najvarnejše naložite svoje
prihranke v

Poštni predal št. 13.

Telef. Int. št. 178.

Pošt. ček. rač. št. 10.532.

Brzj. nasl. „Kodes“ Ljubljana.

Hranilnem oddelku

Konsumnega društva za Slovenijo, Ljubljana.

Obrestuje hranilne vloge po **4½%** } brez odbitka rentnega in inva-
vloge proti ½ l. odpovedi po **5%** } lidnega davka.

Vloge se lahko vplačujejo osebno ali pa potom položnic v **centrali** v
Ljubljani ali pa v **podružnicah**: Celje, Store, Rogatec, Borovnica, Litija,
Kamnik, Tržič, Radovljica, Gorje, Kor. Bela, Sava, Jesenice, Mojstrana, Kr. gora,
Ljubno, Pragersko, Ptuj, Maribor, Ribnica na Pohorju, Fala, St. Lovrenc na
Pohorju, Guštanj, Prevalje, Leše, Mežica, Crna I., Črna II.

Hranilni kapital K 4,000.000.

Vlagajmo prihranke le v lastno hranilnico!